

Asia: VN/25955/2022

Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä asetuksesta

Asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettu laki (618/2021) nojalla. Uusi valtionosuuslaki tulee voimaan 1.1.2023 ja sen perusteella annettavan valtioneuvoston asetuksen on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti. Uusi valtionosuuslaki ja sen perusteella annettava asetus ovat osa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen lainsäädäntö-kokonaisuutta (HE 241/2020 vp).

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että asetus tarkentaa tarpeellisilta osilta valtionosuuslain säännöksiä.

2. Laskennallisten kustannusten ja lisäosien perushinnat vuodelle 2023 (1 §)

Opetus- ja kulttuuriministerillä ei ole erityistä lausuttavaa.

3. Syrjäisyyksiluvun määräytymisperusteet (2 §)

Opetus- ja kulttuuriministerillä ei ole erityistä lausuttavaa.

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet (3 § ja liite)

Terveyden ja hyvinvoinnin lisäosan määräytymisen osalta opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että lisäosan vaikutus jaettavan valtionosuuden määrään on suhteellisen pieni, mutta samaan aikaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät kunnan toimintaa kuvaavat indikaattorit ja niihin liittyvät tiedonkeruut vaikuttavat verrattain työläiltä ja kohdistuvat suurelta osalta opetus- ja kulttuuritoimen palvelujen tietoihin. Lisäksi joidenkin tietojen todentaminen yhteismitallisesti kuntien asiakirjoista voi olla haasteellista. Koska lisäosa on uusi, on tarpeen mahdollisesti tarkastella lisäosan ja sen indikaattoreiden toimivuutta ja työläyttä uudistuksen voimaantulon jälkeen.

5. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (4 § ja 8 §:n 3 momentti)

Opetus- ja kulttuuriministerillä ei ole erityistä lausuttavaa.

6. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuden tasauksessa huomioon otettavat verotulot (5 § ja siirtymäsäännös 8 § 4 mom.)

Opetus- ja kulttuuriministerillä ei ole erityistä lausuttavaa.

7. Kotikuntakorvausta koskevien tietojen toimittaminen (6 §)

Kotikuntakorvauslaskentaa varten kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 40 §:ssä tarkoitetut tiedot oppilaiden määrästä ja kotikunnista on toimitettava Opetushallituksen valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitettuun KOSKI-tietovarantoon, josta nykykäytännön mukaan Tilastokeskus tekee oppilasmäärä poiminnan KOSKI-tietovarannosta ja yhdistää niihin tiedon oppilaiden kotikunnasta väestörekisteritiedoista. Samoin esi- ja perusopetuksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen perusteena on syksystä 2020 alkaen käytetty KOSKI-tietovarannon tietoja. Opetuksen järjestäjien tietovarantoon siirtämissä ja tallentamissa tiedoissa on ollut runsaasti virheitä, mikä antaa viitteitä siitä, että kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien tietojen keräysjärjestelmät ja niihin liittyvät sisäiset kontrollit eivät toimi asianmukaisella tavalla. Kunnissa ei välttämättä ole kaikilta osin tiedostettu tietojen oikeellisuuden ja ajantasaisuuden merkitystä oppilaan oikeusturvan mutta ei myöskään kunnan saaman rahoituksen oikeellisuuden kannalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsookin, että voisi tarpeen olla tarkentaa pykälää opetuksen järjestäjien velvollisuuden osalta, että valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) mukaan koulutuksen järjestäjillä on velvollisuus siirtää tai tallentaa laissa tarkoitetut tiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty koulutuksen järjestäjän omiin rekistereihin.

8. Siirtolaskelmissa huomioon otettavat verotulot (7 § 2 mom.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää siirtolaskelmien tarkistamista erittäin tarpeellisena, jotta kustannukset ja myös rahoitus kohdentuvat palvelukohtaisesti mahdollisimman täsmällisesti. Asialla on olennainen merkitys opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan palveluiden kannalta, koska kuntien uudet tehtävät muodostuvat ensi vuodesta lukien pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tehtävistä.

9. Takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottaminen siirtolaskelmissa (7 § 1 mom.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää siirtolaskelmien tarkistamista erittäin tarpeellisena, jotta kustannukset ja myös rahoitus kohdentuvat palvelukohtaisesti mahdollisimman täsmällisesti. Asialla on olennainen merkitys opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan palveluiden kannalta, koska kuntien uudet tehtävät muodostuvat ensi vuodesta lukien pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tehtävistä.

Lehikoinen Anita
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Matilainen Leena
Opetus- ja kulttuuriministeriö - Talousyksikkö